

WEÖRES SÁNDOR ÉS A „FÜTYÜLŐ SEMMITMONDÁS”

A MAGYAR ETŰDÖK CIKLUS EGYIK METRIKAI-RITMIKAI VÁLTOZATA

VERSTAN
= KÖLTŐI GYAKORLATBÓL ELVONT VERSRITMUSELMÉLET

SZEPES ERIKA – SZERDAHELYI ISTVÁN: *VERSTAN*, GONDOLAT, BUDAPEST,
1981

SZUROMI LAJOS: *A SZIMULTÁN VERSELÉS*, AKADÉMIAI KIADÓ,
BUDAPEST, 1990

WEÖRES SÁNDOR *EGYBEGYŰJTÖTT ÍRÁSOK I-III.*, MAGVETŐ
KÖNYVKIADÓ, BUDAPEST, 1975

A RITMUS FOGALMA

SOROZATOSAN ISMÉTLŐDŐ RENDEZETTSÉG TÉRBEN/IDŐBEN

A VERSRITMUS FOGALMA

NYELVI HANGZÁSTÉNYEZŐK SOROZATOSAN ISMÉTLŐDŐ
RENDEZETTSÉGE IDŐBEN

A METRIKUS VERS **SZÓTAGOKIG** HATOLÓAN RENDEZETT,
ÍGY A VERS RITMIKUS SZÖVEG.

A SZÓTAG NYELVI TULAJDONSÁGAI

1. A SZÓTAG LEHET HANGSÚLYOS ÉS KEVÉSBÉ HANGSÚLYOS

ÜTEMHANGSÚLYOS VERSELÉS (XVI. SZÁZADTÓL)

ÜTEMEKET ÉRTELMEZ
AZ ÜTEMEK ÉRTELMI EGYSÉGEK

FEHÉR ANNA BALLADÁJA FELEZŐ NYOLCAS

FEHÉR LÁSZLÓ LOVAT LOPOTT 8 4||4

`X X X X||`X X X X

A FEKETE-HALOM ALATT; 8 4|4

X`X X X||`X X X X

MINDEN NYEREG-SZERSZÁMOSTUL, 8 4||4

`X X X X||`X X X X

CSIKÓS FÉKKEL, KANTÁROSTUL. 8 4||4

`X X X X||`X X X X

A SZÓTAG NYELVI TULAJDONSÁGAI

2. A SZÓTAG LEHET HOSSZÚ VAGY RÖVID

(1 MORA = EGY RÖVID SZÓTAG KIEJTÉSI IDŐTARTAMA)

IDŐMÉRTÉKES VERSELÉS (XVIII. SZD. VÉGÉTŐL)

VERSLÁBAKAT ÉRTELMEZ

ANTIK GÖRÖG-LATIN KÖLTÉSZET METRIKAI RENDSZERÉNEK
MEGHONOSÍTÁSA

ODÜSSZEIA: HEXAMETER

FÉRFIURÓL SZÓLJ NÉKEM, MÚZSA, KI SOKFELE BOLYGOTT

_ ∪ ∪ | _ _ || _ _ | _ ∪ ∪ | _ ∪ ∪ | _ _

- 6 VERSLÁB
- 1-4 VERSLÁB DAKTILUS(_ ∪ ∪), SPONDEUS (_ _)
  - 5. VERSLÁB: DAKTILUS
  - 6. VERSLÁB: SPONDEUS

A SZÓTAG NYELVI TULAJDONSÁGAI

3. A SZÓTAG LEHET NYOMATÉKOS VAGY KEVÉSBÉ NYOMATÉKOS A HANGSÚLY ÉS A SZÓTAG IDŐÉRTÉKÉNEK ÖSSZEKAPCSOLÁSÁVAL

SZIMULTÁN VERSELÉS (XVIII. SZÁZADTÓL)

EGY VERS EGYSZERRE ÉRTELMEZHETŐ ÜTEMHANGSÚLYOSAN ÉS IDŐMÉRTÉKESEN SZERKEZETILEG ÖSSZAKAPCSOLÓDVA

WEÖRES SÁNDOR: A TÜNDÉR

Bóbita, Bóbita táncol, 8x 3||3||2 d, d, s

` \_ ∪ ∪ | ` _ ∪ ∪ | ` _ _

körben az angyalok ülnek, 8a 3||3||2 d, d, s

` \_ ∪ ∪ | ` _ ∪ ∪ | ` _ _

békahadak fuvoláznak, 8x 3||3||2 d, d, s

` \_ ∪ ∪ | ` _ ∪ ∪ | ` _ _

sáska-hadak hegedülnek. 8a 3||3||2 d, d, s

` \_ ∪ ∪ | ` _ ∪ ∪ | ` _ _

WEÖRES SÁNDOR: A TÜNDÉR ÁLARCOS HEXAMETER

Bóbita, Bóbita táncol, körben az angyalok ülnek,

`\_ ∪ ∪ |`_ ∪ ∪ |`\_ \_ |`_ ∪ ∪ |`\_ ∪ ∪ |`_ _

békahadak fuvoláznak, sáska-hadak hegedülnek.

`\_ ∪ ∪ |`_ ∪ ∪ |`\_ \_ |`_ ∪ ∪ |`\_ ∪ ∪ |`_ _

KÖLTŐI ÚTKERESÉS AZ 1930-40-ES ÉVEKBEN

- ÚJ RITMIKAI FORMÁK KERESÉSE A NYUGAT MINDENT ELÖNTŐ JAMBIKUS RITMUSÁVAL SZEMBEN
- AZ ÜTEMHANGSÚLYOS VERSELÉS JOGAINAK VISSZAÁLLÍTÁSA
- CÉL: AZ ÜTEMHANGSÚLYOS VERSELÉS NÉPIES HANGZÁSÁNAK KIIKTATÁSA

MAGYAR ETŰDÖK 46.

- ANAPESZTUS: ∪∪_ 4 MORÁS VERSLÁB
- SPONDEUS: _ _ 4 MORÁS VERSLÁB

- SOROK SZÓTAGSZÁMA 8
- SOROK ÜTEMEZÉSE KÖVETKEZETESEN 3||3||2
- DE!! AZ ÜTEMEK IDŐTARTAMBAN KÖVETKEZETESEN KIEGYENLÍTŐDNEK

MAGYAR ETŰDÖK 43.

- PROCELEUZMATIKUS: ∪ ∪ ∪ ∪   4 MORÁS VERSLÁB
- ANAPESZTUS: ∪ ∪ _   4 MORÁS VERSLÁB
- SPONDEUS: _ _   4 MORÁS VERSLÁB

- SOROK VÁLTOZATOS SZÓTAGSZÁMA: 5, 7, 8
- SOROK VÁLTOZATOS ÜTEMEZÉSE
- DE!! AZ ÜTEMEK IDŐTARTAMBAN KÖVETKEZETESEN KIEGYENLÍTŐDNEK

MAGYAR ETŰDÖK 49.

- IONICUS A MINORE: ∪ ∪ _ _   6 MORÁS KÓLON
  - IONICUS A MAIORE: _ _ ∪ ∪   6 MORÁS KÓLON
  - (MÁSODIK EPITRITUS: _ ∪ _ _   7 MORÁS KÓLON)
  - SPONDEUS: _ _   4 MORÁS VERSLÁB
  - PROCELEUZMATIKUS: ∪ ∪ ∪ ∪   4 MORÁS VERSLÁB
-
- A VERSSZAKOK SORAI FELEZŐ NYOLCASOK 6 MORÁS ÜTEMEKKEL
  - A REFRÉN 2||4||2 ÜTEMEZÉSŰ, AZ ÜTEMEK 4 MORÁSAK

GANAVRITTA

- ÓIND RITMIKAI KÉPLET
- MORASZÁMLÁLÁSA AZONOS AZ ANTIK GÖRÖG-LATIN VERSELÉS MORASZÁMLÁLÁSÁVAL
- A GANAVRITTÁBAN MINDEN ÜTEM 4 MORÁS A HOSSZÚ ÉS RÖVID SZÓTAGOK SORRENDJÉTŐL FÜGGETLENÜL

HÁROMSZOROS SZIMULTANEITÁS

WEÖRES IDÉZETT VERSEI KÖVETKEZETESEN ÉS SZABÁLYOSAN
ÜTEMEZNEK

AZ ÜTEMHANGSÚLYOS VERSELÉS A VEZETŐ RITMIKAI ELEM

HÁROMSZOROS SZIMULTANEITÁS

AZ ÜTEMEK ANTIK EREDETŰ VERSLÁBAKKAL ÉS KÓLONOKKAL
TÖLTŐDNEK FEL

IDŐMÉRTÉKES VERSELÉS

HÁROMSZOROS SZIMULTANEITÁS

A „VERSLÁBAK” 4 MORÁSAK

ÓIND GANAVRITTA

AZ IDŐ

AZ ÜTEMEK A NÉGYMORÁS GANAVRITTA-ELVNEK MEGFELELŐEN
IDŐMÉRTÉKES VERSLÁBAKKAL ÉS KÓLONOKKAL IDŐBEN
KIEGYENLÍTŐDNEK.

A NÉGYMORÁS GANAVRITTA ÜTEMET KÉPEZ.
A VERSLÁB ÉS KÓLON AZONOS EGY ÜTEMMEL.

EZZEL A TECHNIKÁVAL KERÜLTE EL WEÖRES AZ ÜTEMHANGSÚLYOS
VERSELÉS NÉPIES HANGZÁSÁT.

JÁTÉK AZ IDŐVEL

WEÖRES TEREMTETTE EGYSZERI ÉS MEGISMÉTELHETETLEN
LÍRAI MŰFAJ: A JÁTÉKVERS

MAGYAR ETŰDÖK 108.

A „FÜTYÜLŐ SEMMITMONDÁSTÓL” A MEGTALÁLT IDŐIG

JÁTÉK ÖRÖME ÉS ÖNFELEDTSÉGE =
AZ IDŐ FELFÜGGESZTÉSE A MAGÁNY ÉS AZ ELMÚLÁS ELLEN